

Ohjelmistoyrityskartoitus 2009:

Suomalainen ohjelmistoliiketoiminta kasvoi 2008 taantumasta huolimatta

Suomalaisen ohjelmistoliiketoiminnan liikevaihto vuonna 2008 kasvoi 8,7 % (9,2 % vuonna 2007) ja oli 2,32 miljardia euroa (2,14 miljardia euroa). Kansainvälinen liikevaihto kasvoi 4,1 % (9,9 %) ja oli 785 M€. Yritysten kannattavuus oli 9,1 % (10,3 %). Syksyllä 2008 alkanut taantuma ei ehtinyt pysäyttää kasvua ja kannattavuus säilyi entisellä tasollaan. Myös alkuvuoden 2009 kehitys alalla on ollut parempaa kuin muilla teknologiateollisuuden toimialoilla.

Ohjelmistoalan kysyntä ei tänä vuonnakaan romahtanut, vaikka liikehdintää on molempiin suuntiin. Valtaosa (58 %) yrityksistä ilmoitti, että asiakkaiden lukumäärä on kasvanut syksyn 2008 ja kesän 2009 välisenä aikana ja peräti 87 % mielestä heidän kohdemarkkinansa ei ole kutistunut. Vain 12 % yrityksistä on tänä aikana vähentänyt tutkimus- ja kehitysmenojaan ja peräti 36 % kasvattanut.

- Vuoden 2008 yhdeksän ensimmäistä kuukautta sujuivat ohjelmistoalalla lähes kaikkien aikojen ennätystahtia. Loppuvuonna kasvu hiipui ja haki suuntaansa. Kuluvan vuoden alkupuolella kasvu on pysähtynyt, mutta muiden Teknologiateollisuuden toimialojen tapaista pudotusta ei näyttäisi tapahtuvan, Teknologiateollisuuden tietotekniikka-toimialan johtaja **Jukka Viitasaari** korostaa.

Ohjelmistoyrityskartoituksen kohdetoimialaa on muutettu edellisvuodesta. Kun aiemmin tutkimus on keskittynyt vain ohjelmistotuoteyrityksiin, nyt kohdejoukkona on koko kotimainen ohjelmistoliiketoiminta. Toimialan rakennemuutos, esimerkiksi uudet liiketoiminta- ja jakelumallit kuten SaaS (Software as a Service), ovat tehneet jaon ohjelmistotuoteliiketoimintaan ja muuhun ohjelmistoliiketoimintaan mahdolliseksi. Tutkimuksen uuden kohdetoimialan eli suomalaisen ohjelmistoliiketoiminnan liikevaihto vuonna 2008 kasvoi 8,7 % (9,2 % vuonna 2007) ja oli 2,32 miljardia € (2,14 miljardia €). Alan kansainvälinen liikevaihto kasvoi 4,1 % (9,9 %) ja oli 785 M€.

- Ohjelmistoliiketoiminnasta on muodostunut merkittävä kasvuala ja tärkeä osa Suomen teknologiateollisuutta. Sen vaikutukset ulottuvat myös alan itsenäisten yritysten ulkopuolelle, kun suomalaiset ohjelmistot parantavat koko teollisuutemme kilpailukykyä. Siksi alan koulutukseen ja tutkimukseen on panostettava yhä kasvavissa määrin. Hyvänä esimerkkinä tällaisesta panostuksesta on parhaillaan käynnistymisvaiheessa oleva ohjelmistojen SHOK-projekti (strategisen huippuosaamisen keskittymä) Cloud Software, ohjelmistotuoteliiketoiminnan (ma) professori **Jussi Autere** Teknillisestä korkeakoulusta sanoo.

Teknillisen korkeakoulun Software Business Laboratoryn on tehnyt kyselytutkimuksen muiden teollisuudenalojen tuotekehityspanostuksista ohjelmistoihin. Kyselyyn vastasi 123 yritystä, joilla on ohjelmistotuotekehitystä. Jos kehitys tehdään yrityksen sisällä, tuotekehitysinvestoinneista kohdistuu keskimäärin 32 % ohjelmistokehitykseen, ja jos ohjelmistokehitys tehdään ulkoistettuna, 20 % tuotekehityksestä kohdistuu ohjelmistoihin. Vastanneet yritykset ovat pääosin korkean teknologian toimialoilta.

Ohjelmistoyrityskartoituksen mukaan ohjelmistoyritysten kannattavuus (tulos/kokonaisliikevaihto) supistui arvoon 9,1 % (10,3 %). Vastanneista yrityksistä 15 % (16 %) teki tappiota.

- Ohjelmistoliiketoiminnassa on vahvaa kasvupotentiaalia ja mahdollisuuksia kansainvälistyvään liiketoimintaan. Ohjelmistoala on ollut useana vuonna kärkisijalla suomalaisten kasvuyritysten lukumäärässä. Tämän positiivisen kehityksen vahvistamiseksi Tekesin palveluja kehitetään koko ajan vastaamaan entistä paremmin alan tarpeisiin, sanoo Tekesin toimialajohtaja **Risto Setälä**.

- Tekes voi tarjota rahoitusta uuden liiketoiminnan kehittämiseen liittyviin taustaselvityksiin, asiantuntijapalveluihin (mm. kasvustrategian rakentamiseen) sekä varsinaisiin tuotekehitysprojeekteihin. Nopeaa kasvua hakeville, perustuotekehityksen tehneille, alle 5-vuotiaille yrityksille on ollut mahdollista hakea rahoitusta, joka kattaa myös kansainvälistymisen kustannuksia.

8.9.2009

Taantuman vaikutukset toimialaan

Ohjelmistoliiketoiminnan yritysten kysyntä ei ole toistaiseksi romahtanut. Kesäkuussa 2009 tehty kysely kartoitti kehitystä kyselyä edeltäneen vuoden ajalta. 87% yrityksistä ilmoitti, että heidän kohdemarkkinansa ei ole kutistunut ja 38 % arvioi sen kasvaneen. Yli puolet yrityksistä (58%) ilmoitti asiakkaidensa lukumäärän kasvaneen.

Tärkein reagointi taantumaan on ollut myyntipanostusten lisääminen. 70 % yrityksistä on lisännyt myynti- ja markkinointiaktiiviteettiaan, mutta vain 38 % on nostanut myynti- ja markkinointibudjettejaan. Iso osa yrityksistä siis pyrkii saamaan ennallaan pysyneistä työntekijöistään ja budjeteistaan enemmän tehoa. Tehot suunnataan ennen kaikkea uusiin asiakasryhmiin, joita tavoittelee 62 % yrityksistä.

Taantumaan varaudutaan myös ulkoisella rahoituksella. 42 % yrityksistä aikoo hakea ulkopuolista rahoitusta, kun sama aikomus oli vuosi sitten 33 % yrityksistä. Taantumasta huolimatta yritykset panostavat edelleen tutkimukseen ja tuotekehitykseen. 36 % yrityksistä on lisännyt ja vain 12 % vähentänyt tutkimus- ja tuotekehitysmenojaan viime vuoden aikana.

Tutkimus tehtiin kahdennentoista kerran

Ohjelmistoyrityskartoitus tehtiin nyt 12. kerran. Tutkimuksen teki Teknillisen korkeakoulun Software Business Lab (SBL).

Vuoden 2009 tutkimuksen rahoittivat Teknologiateollisuus ry, Tekes, COSS Finland (The Finnish Centre for Open Source Solutions), Ohjelmistoyrittäjät ry, Tietotekniikan liitto ry ja Culminatum Ltd Oy, JPT kansallinen klusteri (Hermia).

Rahoittajien lisäksi asiantuntemustaan kartoituksen käyttöön antoivat ETLA, TEM ja Tilastokeskus.

Ohjelmistoliiketoiminta on liiketoimintaa, joka perustuu ohjelmistojen kehittämiseen tai omien ohjelmistotuotteiden myyntiin lisensseinä tai palveluina sekä kiinteästi näihin liittyviin muihin palveluihin.

Kyselyyn vastasi kaikkiaan 661 yritystä. Tämä tarkoittaa 40-50% vastausprosenttia alan yrityksistä.

TEKNOLOGIATEOLLISUUS RY

Jukka Viitasaari
Johtaja
040 823 5507

Lisätietoja

tutkimuspäällikkö Mikko Rönkkö, TKK, SBL
puh. 050 387 8155 tai mikko.ronkko@tkk.fi

projektipäällikkö Olli-Pekka Mutanen, TKK, SBL
0400 444 609 tai olli-pekka.mutanen@tkk.fi

johtaja Jukka Viitasaari, Teknologiateollisuus ry
puh. 040 823 5507 tai jukka.viitasaari@teknologiateollisuus.fi

Julkistamistilaisuuden esitykset ovat saatavilla osoitteissa www.sbl.tkk.fi/oskari ja www.swbusiness.fi

Suomalaisen teknologiateollisuuden päätoimialat ovat elektroniikka- ja sähköteollisuus, kone- ja metallituoteollisuus, metallien jalostus sekä tietotekniikka-ala. Toimialalla tehdään 75 % koko elinkeinoelämän tutkimus- ja kehitysinvestoinneista. Ala vastaa 60 % Suomen koko viennistä. Tuotteista yli 70 % menee globaaleille markkinoille. Ala työllistää suoraan 263 000 henkilöä, joista jokaisen välillinen työllisyysvaikutus on vähintään 1,5 lisätyöpaikkaa. Teknologiateollisuus ry:n 1 400 jäsenyritystä edustavat lähes 90 % Suomen koko teknologiateollisuudesta.